

METODERAPPORT SKUP 2014

«DE MØRKE ÅRENE VED STILLHETENS SKOLE»

-Om sannsynliggjorte overgrep ved Vikhov offentlige skole for tunghørte på 60- og 70-tallet.

Skjult inntrykk: Vikhov offentlige skole for tunghørte i Ulløyklei-området i Malvik. Men i 1972 på skjult inntrykk. Nå, etter at et elevenhistorisk jernstykke i 4. klasse...

Erstatning til elever ved Vikhov offentlige skole for tunghørte

Sviktet av det offentlige

Rettsforberedelse

De mørke årene ved stillhetens skole

Vikhov skole i Malvik. Utad et lysende eksempel for spesialundervisning for tunghørte. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.

Les historien

Neste side: Førendrene

Neste side: Førendrene

Neste side: Førendrene

17. september 1994. Endelig åpner Vikhov skole for ungdommer i Malvik. Det er et utvilsomt tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

«Det var et fantastisk tilbud for barn og ungdommer som har behov for spesialundervisning. Men bak dørene levde elever i frykt. For første gang fortelles historien om de mørke årene ved Vikhov skole.»

Journalist:

Hilde Østmoe

Prosjekt:

«De mørke årene ved stillhetens skole»

Redaksjon:

Adresseavisen
Postboks 3200 Sluppen
7003 Trondheim

Kontaktperson:

Hilde Østmoe

hilde.ostmoe@adresseavisen.no

Mobil: 951 98 680

Samarbeid på prosjekt:

Kim Nygaard var hovedfotograf, Espen Bakken redigerte nettversjonen av dokumentet. Åge Winge og Grete Holstad deltok i «språkvask» av «Adressa-dokument» og Espen Rasmussen bidro med excel-kompetanse.

PUBLISERING: Adresseavisens papirutgave. Samme dag hovedsaken ble presentert som dokument over fire sider i avisen, publiserte vi også bredt på adressa.no med teksthistorier, lyd, bilde og video. Jeg har foreløpig skrevet elleve artikler om Vikhov, og flere vil nok komme etter hvert som erstatningssakene blir ferdigbehandlet. Det er også skrevet en leder om saken.

08.02.2013:	«De mørke årene ved stillhetens skole» -	Adresseavisen	Vedlegg 1
08.02.2013:	«Det var en ufyselig tid» - nett	- Adressa.no	Link
09.02.2013:	«-Historiene overrasker ikke»	- Adresseavisen	Vedlegg 2
09.02.2013:	«Viktigheten av å bli hørt»	- Adresseavisen	Vedlegg 3
15.02.2013:	«Spesialskolene tiltrakk seg pedofile»-	Adresseavisen	Vedlegg 4
19.02.2013:	«95 av 100 får erstatning»	- Adresseavisen	Vedlegg 5
02.03.2013:	«- Vikhov-barn må gå sammen»	- Adresseavisen	Vedlegg 6
05.04.2013:	«Overgrepsanklage mot ny spesialskole»	Adresseavisen	Vedlegg 7
11.04.2013:	«Nye Vikhov-elever søker erstatning»-	Adresseavisen	Vedlegg 8
16.04.2013:	«Overgrepsofre behandles ulikt»	- Adresseavisen	Vedlegg 9
09.07.2013:	«Øker taket på erstatning»	- Adresseavisen	Vedlegg 10
11.12.2013:	«- Jeg følte bare en stille glede»	- Adresseavisen	Vedlegg 11

Adresseavisen: pdf i vedlegg

Adressa.no: <http://www.adressa.no/nyheter/sortrondelag/article7071491.ece>

1 - INNLEDNING

SAKEN I KORTVERSJON:

Flere tidligere elever ved Vikhov skole for tunghørte har fått rettfærdserstatning for sannsynliggjorte seksuelle overgrep ved skolen på 60- og 70-tallet. De sterkt tunghørte barna levde allerede fra sjuårsalderen alene uten familie på internatskole med begrensede muligheter for å kommunisere. De tiet om sine opplevelser i redsel for ikke å bli trodd. Overgrepshistoriene ble kjent ved spesialskolen allerede i 1972, men sakene ble aldri politianmeldt og er nå strafferettslig foreldet. I samtale med Adresseavisen har en mengde tidligere elever ved internatskolen fortalt om overgrep i tiden fra 1958 til 1972. Disse samtalene ga, sammen med skriftlig dokumentasjon grunnlaget for dokumentet «De mørke årene ved stillhetens skole». Saken har aldri tidligere vært omtalt offentlig.

IDEEN. HVORDAN DET STARTET:

I begynnelsen av 2012 fikk Adresseavisens redaksjon et tips om at en kvinne nylig var tilkjent erstatning for sannsynliggjorte seksuelle overgrep mens hun gikk på Vikhov offentlige skole for tunghørte på 50- og 60-tallet.

Jeg fikk tilgang til vedtaket og møtte kvinnen. Under samtalen kom det fram at hun kjente til at også en annen tidligere elev, som hun ikke visste navnet på, hadde fått tilkjent erstatning. Hun husket derimot navnet på to medelever. Jeg møtte den ene av disse, som fortalte tilsvarende historier om overgrep og gjerne så at det kom et gruppekrav, fordi; «-vi er mange!».

To tidligere elever fra samme skole forteller altså om tilsvarende overgrepshistorier. Én har fått rettfærdserstatning, én har ikke søkt. Den ene av kvinnene kjenner til at det også tidligere har vært utbetalt rettfærdserstatning til en elev ved skolen. Mannen som var navngitt som overgriper, var ansatt ved internatskolen helt fra starten i 1958 og fram til 1972. Jeg skrev en prosjektbeskrivelse med følgende arbeidshypotese:

«Vikhov kan ha vært åsted for massive overgrep på en stor gruppe ressursvake elever. Og det kan ha pågått over en periode på opptil 15 år. Målsettingen med prosjektet er å avdekke overgrep som aldri er kommet i offentlighetens søkelys. Dersom hypotesen holder stikk, vil det åpne for flere erstatningssaker fra tidligere ofre».

27. april 2012 møttes en liten gruppe i redaksjonen for å diskutere hvorvidt dette kunne være et prosjekt verdt å bruke mer tid på. Mange sider av saken ble diskutert:

- * Saken var gammel. Var den relevant nok til å hente fram fra glemselen?
- * Omfanget var usikkert, skolen var nedlagt og elevene nå godt voksne.
- * Som straffesak var saken foreldet, og navngitt overgriper var død og kunne ikke forsvare seg.

- * Man kunne også se for seg muligheten av at eventuelle ofre ikke ønsket å rippe opp i gamle sår.
- * Det ville dessuten være en stor jobb å spore opp tidligere elever og lærere; mange ville være døde, kvinnene sannsynligvis ha skiftet navn ved ekteskap. Og de ville være spredt over hele landet.

Konklusjonen fra møtet var at jeg ikke ble fristilt fra nyhetsgruppa, men kunne få noe tid til å forsøke å finne ut om omfanget kunne være stort nok til å gå videre med saken.

2 - METODE: ORGANISERING AV ARBEIDET, KILDER, PROBLEMSTILLINGER

Hovedsaken, samt nettsakene, som ble publisert 8. februar 2013, krevde svært annerledes metoder enn oppfølgingen. Jeg velger derfor å dele inn metoderapporten i to deler, og deretter beskrive utfordringer, kildekritikk etc i en fellesdel til slutt.

DEL A) - ADRESSA-DOKUMENT: «DE MØRKE ÅRENE VED STILLHETENS SKOLE»

(Fire sider i Adresseavisen, samt nettsaker adressa.no - publisert 8. februar 2013)

*Kan Vikhov offentlige skole for tunghørte ha vært åsted for omfattende overgrep på ressursvake elever over en periode på opptil 14 år?
I så tilfelle; hvorfor har ikke saken vært kjent og omtalt tidligere?
Har eventuelle overgrepsofre fått erstatning og oppreisning?*

METODE 1 – KARTLEGGING/SYSTEMATISERING:

A.1.1. Kartlegging av elevene:

«Munn-til-munn»-metoden

For å finne ut omfang av eventuelle overgrep, måtte jeg først kartlegge flest mulig av de som hadde hatt befattning med Vikhov i den aktuelle perioden. Jeg begynte med elevene.

Det bød på utfordringer. Vikhov var en spesialskole, og min søknad til Statsarkivet om innsyn i elevlistene i årene 1958-1972 ble derfor avslått, med beskjed om at opplysningene var klausulert i minst 60 år. Jeg var altså noen år for tidlig(!) ute for hjelp fra skriftlige dokumenter...

Kvinnen som hadde fått erstatning, husket imidlertid navnet på noen av sine medelever. Metoden for å kartlegge Vikhov-elever over 14 år ble derfor klassisk: Å gå bredt ut og få flest mulig muntlige kilder i tale.

Og slik startet jakten på Vikhov-barna; noen husket alltid noen.

På et statusmøte i redaksjonen 14. mai 2012 ble det besluttet at saken var verdt å forfølge. Jeg fikk grønt lys til å jobbe videre med kartleggingen, med beskjed om at vi på et tidspunkt måtte vurdere hvor omfattende research vi skulle ta oss tid til å gjøre.

Jeg fikk laget en oversikt i excel med:

- 1) Navn – mulig nytt navn
- 2) Periode vedkommende hadde vært elev
- 3) Hvem jeg hadde fått navnet fra
- 4) Når – og på hvilken måte – jeg hadde forsøkt å få kontakt
- 5) Når – og om - de besvarte mine henvendelser.
- 6) Om de selv var misbrukt

Etter hvert som jeg bygget opp navnebasen, fikk jeg også nye navn på blokka. Det viste seg ganske raskt at mange av dem jeg kontaktet, kjente til at overgrep hadde funnet sted. Fra flere fikk jeg også konkrete navn på elever de mente var misbrukt.

Metoden var tidkrevende. Vikhov var en spesialskole for tunghørte barn fra hele landet, og navnebasen viste seg raskt å inneholde en stor geografisk spredning. Noen hadde fått nye etternavn som følge av ekteskap. En del fikk jeg bekreftet at var døde. Kommunikasjonen med sterkt tunghørte og døve kilder ble en ekstra utfordring. Telefonisk kontakt var vanskelig, og mesteparten av kontakten foregikk derfor på sms og mail. De jeg møtte personlig var dyktige til å lese på leppene.

Facebook:

Facebook viste seg å bli en god hjelper, da jeg fant en lukket gruppe for tidligere Vikhov-elever. Selv om jeg ikke fikk tilgang til gruppa, fant jeg navn på medlemmene, og også her gikk jeg bredt ut og sendte utallige forespørslers på sms'er, mailer og facebookmeldinger. Tilslutt hadde jeg et femtitalles navn på tidligere elever i den rette perioden, hvorav noen var døde, noen tause – mens noen faktisk ville fortelle.

Personlige møter:

Felles for de fleste av kildene var at de hadde sterkt nedsatt hørsel og var bosatt over hele landet. Kontakten foregikk derfor stort sett på mail. Noen kvinner møtte jeg imidlertid personlig, flere av dem i forbindelse med private reiser til Østlandet. Et første gjennombrudd var da jeg fikk kontakt med og møtte en kvinne som hadde fått utbetalt erstatning allerede ved årtusenskiftet. Hun hadde tidligere fortalt sin historie offentlig, uten at skolen hun gikk på var navngitt. Nå var hun villig til å stå fram med sin historie i Adresseavisen. Jeg traff også flere andre kvinner som fortalte fra sin tid på Vikhov, som overgrepsofre eller som vitner.

A.1.2. Kartlegging av lærere/ansatte:

-Jeg tror absolutt at det ungene fortalte var riktig. Det som har forundret meg, er at det kunne foregå uten at vi skjønnte noe..

Lærer ved Vikhov i 1972

Jeg hadde en del besøk på Statsarkivet i Trondheim. Ved hjelp av Statskalenderens oversikt over offentlige ansatte, fikk jeg en komplett oversikt over alle lærere som hadde vært ansatt i det aktuelle tidsrommet. Jeg hadde også to vedtak om rettferdserstatning, og disse vedtakene inneholdt også aktuelle navn på nye kilder. Der fant jeg navnet på fritidsassistenten som først ante uråd og sørget for at saken kom opp den gang i 1972. Etter gjentatte forsøk, fikk jeg kontakt med hun som hadde vært varsleren. Hun var nå en gammel dame som dessverre ennå følte belastningen som så stor at hun ikke orket å la seg intervju om saken.

Av lærerne som var ansatte fra oppstarten i 1958 og i skolens første leveår, var naturlig nok mange døde, men jeg fikk til slutt kontakt med fem av lærerne fra den tiden. Ingen ønsket å bli assosiert med den forferdelige saken i 1972 og snakket derfor kun anonymt. Jeg fikk imidlertid gjøre lydopptak av to av lærerne, og de ble brukt i nettsaken.

A.1.3. Kartlegging av andre berørte:

-Det var en ufyselig tid. Men vi trudde på ungan. Det gjør vi ennå.

Johan Solem, tidligere FaU-leder

All korrespondanse/kontakt med tidligere elever betalte seg etter hvert. Jeg fikk tilgang til noe korrespondanse og referater fra 1972, som var det året saken ble kjent på skolen. Dette viste seg å være svært verdifullt, ikke minst fordi det til slutt brakte meg til daværende lederen av foreldreutvalget. Johan Solem hadde i kraft av sin rolle vært pådriveren for å få den mulige overgriperen fjernet, og selv etter 40 år husket han godt den vanskelige saken. Jeg snakket også med flere foreldre, men FaU-lederen ble en svært viktig – og befriende åpen – kilde som tydelig beskrev situasjonen ved skolen i 1972 og styrket de historiene jeg nå hadde fra tidligere elever.

METODE 2 – UTHOLDENHET...

A.2.1. Gjentatte henvendelser/tid:

Vikhov-saken er en følelsesmessig tung og vanskelig sak for alle som er berørt av den. I og med at hendelsene går mer enn 40 år tilbake i tid, har metoden min i hovedsak vært å finne flest mulig kilder som kunne legge sin bit til puslespillet og til slutt gi et så helhetlig bilde av saken som mulig. Dette har tatt mye tid og krevd mye tålmodighet. Ikke alle har synes det har vært en god idé «å rippe opp i gamle sår», og selv lærere og andre som ikke har vært direkte involvert, syntes det har vært vanskelig å hente saken fram igjen. Mange tidligere elever som av flere uavhengige kilder ble trukket fram som sannsynlige ofre, svarte aldri på henvendelsene mine. Men noen trengte bare tid. Etter at hovedsaken ble publisert, nærmere ett år etter min første runde med henvendelser, tikket det inn en melding:

«Hei, jeg fikk sms fra deg i fjor ang Vikhov, men da var jeg ikke klar for å fortelle til media. Jeg har gått til psykolog i ett år og til Senter mot seksuelle overgrep.(...) Jurk har hjulpet meg med søknaden».

Og jeg kunne skrive saken om at enda en tidligere elev ved Vikhov har fått erstatning.

Til sammen har jeg snakket med godt over hundre personer, og selv om jeg gjennom rettferdsvederlagene og korrespondansen har hatt gode skriftlige kilder i saken, ville det vært en atskillig dårligere sak uten alle disse uttalelsene og vitnebeskrivelsene.

METODE 3 – SYSTEMATISERING OG LOGGFØRING

A.3.1. Kildelister:

Excel-oversikter – både over elever, lærere og andre kilder/berørte viste seg raskt å være svært nyttige redskap i Vikhov-saken, ikke minst fordi jeg jobbet med saken over en så lang periode, mens jeg også jobbet med andre ting. Uten kontaktinformasjon og kontakthistorikk på alle jeg snakket med, ville jeg før eller siden ha mistet oversikten. Ikke minst måtte jeg være påpasselig med ikke å røpe hvem som hadde gitt meg navn på medelever, eller fortalt noe om andre, dersom de ikke aktivt hadde godkjent det. Slett ikke alle de tidligere elevene hadde gode minner om hverandre fra tiden på Vikhov.

Jeg hadde mange (og gjentatte) henvendelser ute, både via Facebook-meldinger, sms'er og mailer. Uten detaljerte kildelister, samt logg, ville det vært vanskelig å holde oversikt over hvem som hadde svart og hvem jeg måtte følge opp videre.

A.3.2. Logg:

Fra første statusmøte i redaksjonen 27. april, førte jeg logg over hvem jeg kontaktet, hva jeg undersøkte og ikke minst – hva som måtte følges opp. På denne måten hadde jeg et eget arkiv over telefoner, møter, dokumentlesing. Ikke minst var loggens nederste avsnitt nyttig: det rullerende «Følg opp dette!»:»

I ærlighetens navn må det vel innrømmes at loggføringen også hadde en annen funksjon: Å bevise for meg selv - og eventuelle sjefer som måtte spørre - at jeg faktisk brukte tiden på noe konstruktivt. Selv om det ikke ga synlige resultater i neste dags avis..

A.3.3. Telefon/mail-liste:

Et enkelt, men veldig greit grep, var også å legge inn alle kontaktene mine, merket VIKHOV på telefonen. Da ble det enkelt i ettertid å finne sms-historikk om jeg lurte på respons, særlig fra tidligere elever, som jeg jo kun kommuniserte med skriftlig.

En egen mail-mappe på Vikhov var også et must for å holde oversikt i saken.

METODE 4 – KARTLEGGE DET OFFENTLIGES ROLLE

A.4.1. Muntlig/skriftlig historikk:

-Man blir jo sjokkert og satt ut i forhold til at man ikke foretok seg mer den gang.

Anne Bakken, direktør for Statped Midt

De statlige spesialskolene ble nedlagt fra 1. august 1992. Her i regionen ble Vikhov og Trondheim offentlige skole for døve slått sammen til Møller kompetansesenter og flyttet til Heimdal. Jeg møtte senterets direktør, Anne Bakken, som hadde god og oppdatert kompetanse om døvemiljø og læring, men som også viste seg å kjenne mye av historikken ved Vikhov. Hun bekreftet at hun under flyttingen i 1992 hadde funnet papirer som omhandlet fire overgrepssaker og sendt dem inn til statsadvokaten, men at sakene kom i retur med beskjed om at de var foreldet. Dessverre fantes ikke disse papirene lenger på Møller. Arkivet var overført til Statsarkivet i Trondheim, som ga nye avslag på søknader om innsyn, i møtereferat, journaler, korrespondanse etc.

-Det er svært beklagelig at overgrepene fikk fortsette i så mange år uten at det ble reagert fra skolens og myndighetenes side.

Erik Sagli, avddir i Kunnskapsdepetet feb 2013

Døve og tunghørte er en sårbar og risikoutsatt gruppe. Den gang da spesialskolene ble etablert på 50-tallet, var disse barna svært utsatt for risiko for overgrep. Vikhov-barna var blant samfunnets svakeste, og de ble sviktet av det offentlige. Barna hadde begrensede muligheter for muntlig kommunikasjon, men så mange som ti jenter tegnet og skrev brev om overgrep fra samme person da saken kom opp i 1972. Likevel ble ikke saken anmeldt og etterforsket. På denne tiden var overgrep mot barn nærmest et «ikke-eksisterende» tema, både i det offentlige og i det private Norge. Det er ikke før i de senere år at svake grupper som barnehjemsbarn, fosterbarn og andre har fått oppreisning for den overlast de har lidd under barndommen.

Spesialskoler som Vikhov offentlige skole for tunghørte, sorterte den gang under Kirke- og Undervisningsdepartementet. Selv etter flere purringer fra elevenes foreldreutvalg, foretok departementet seg lite i saken. Ikke før ett år senere, da fortvilte foreldrene truet med å holde samtlige barn hjemme ved høstens skolestart, og lærerne varslet kollektiv oppsigelse, kom departementets foreløpige avgjørelse om å gi mannen tjenestefri med lønn. Det tok enda ett år før den endelige avgjørelsen: Mannen sa opp og fikk tilsvarende jobb på en annen spesialskole. Jeg fikk

høre flere rykter om mannens videre yrkesliv, men har avgrenset mitt prosjekt til Vikhov og har ikke gått inn og fått bekreftet hva som skjedde videre i mannens karriere.

A.4.2. Tidligere korrespondanse

-Departementet har ikke grunnlag for å anta at NN ikke skulle være skikket til fortsatt arbeid i spesialskolesektoren. (...) Departementet har etter dette tilsatt NN i en slik stilling.

Kirke- og Undervisningsdeputat sept 1974

Hva hadde myndighetene gjort for å avklare og løse situasjonen i 1972?

Korrespondansen/referatene som jeg til slutt fikk hånd om fra kilder, var en uvurderlig dokumentasjon, for selv med offentlighetsloven i hånd, var det ikke bare enkelt å få ut dokumenter i en sak som hører til i en tid hvor digitalisering ennå ikke var oppfunnet. Ikke nødvendigvis på grunn av manglende velvilje, men fordi de var vanskelige å lokalisere.

Ett av flere eksempler:

Jeg hadde i hende et brev fra et fortvilt lærerlag på Vikhov som ba forbundet sitt om råd, og ba Utdanningsforbundet om å få tilgang til svarbrevet. Et velvillig forbund meldte tilbake: «*Nå har jeg bedt om å få tilsendt eskene med arkivmateriale fra et lager i Vestby. Du vil få svar i løpet av uken!*».

Men deretter: «*Jeg finner dessverre ikke noe korrespondanse fra denne saken. Beklager dette!*»

Jeg forsøkte meg også på administrasjonen i Malvik kommune, Fylkesmannen, direktorat, og Utdannings- og Justisdepartementene, hvor til alt overmål beskjeden var at departementsarkivene dessverre var blitt skadet i 22. juli-eksplosjonen og var til Riksarkivet for opprydding.

Og det eneste protokollene fra tilsynskomiteen på Vikhov viste, var at «barna var rene og hadde rene og hele klær»..

DEL B) - OPPFØLGERSAKENE:

(Adresseavisen, publisert 9. februar-11. desember 2013)

Målsettingen med Vikhov-saken:

«(1) Avdekke overgrep som aldri er kommet i offentlighetens søkelys. (2) Dersom hypotesen holder stikk, vil det åpne for flere erstatningssaker fra tidligere ofre. (3) Er det en reell fare for at problemstillingen fremdeles kan være aktuell innenfor døvemiljøet?»

Hovedmålsettingen med Vikhov-saken var å avdekke eventuelle overgrep som tidligere ikke var omtalt. Dette ble, så langt det var mulig, sannsynliggjort i hovedsaken; «De mørke årene ved stillhetens skole» i papiravisa 8. februar, samt video/historier på adressa.no samme dag.

Oppfølgingen ble derfor å forfølge de to andre målsettingene.

METODE 1 - UNDERSØKE DAGENS SITUASJON

Er det en reell fare for at problemstillingen fremdeles kan være aktuell innenfor døvemiljøet?

B.1.1. Forskningsmateriale:

Døve og svært tunghørte er en svært sårbar gruppe. Døve barn har tre ganger så stor risiko for å bli utsatt for seksuelle overgrep som andre barn, og at overgrepene var mer alvorlige. Det viste forskning som var gjort blant voksne døve i 2001.

«Det har vært et lukket miljø, og alle lukkede miljø er farlige i så måte»

Marit Hoem Kvam, forsker

Jeg fikk tak i forskningsrapporten. Den var den første i sitt slag i Europa og vakte stor oppsikt da den kom. En interessant observasjon var at det var nesten like mange gutter som jenter hadde opplevd overgrep. Dette var interessant også i forhold til mulig omfang av overgrep på Vikhov. Et av Vikhov-barna jeg fikk kontakt som hadde en overgrepshistorie, var da også mann. Av de 431 voksne døve som deltok i undersøkelsen og meldte om overgrep, hadde nesten alle gått på internatskole.

B.1.2. Intervju:

Jeg intervjuet forsker Marit Hoem Kvam, som hadde gjennomført undersøkelsen. Hun har en lang karriere bak seg som forsker innenfor temaet og er kanskje den i Norge med størst kompetanse på overgrep blant funksjonshemmede. Hun påpekte at døvemiljøet har vært et svært lukket miljø, hvor overgriperen har hatt liten risiko for å bli avslørt. Hun trakk fram internatskolene som en av hovedgrunnene til at overgrep kunne pågå i lang tid uten at det ble oppdaget.

I dag er A.C. Møller på Heimdal den eneste gjenværende statlige grunnskolen for hørselshemmede i Norge, og de har kun 5-7 elever som bor på internat. Av dette er det naturlig å slutte at overgrep ikke skjer i like stort omfang som tidligere. Jeg intervjuet regiondirektør for Statped Midt, Anne Bakken, ved A.C. Møller. Hun påpekte at utbredt tegnspråk også har bidratt til bedre kommunikasjon og åpenhet enn tilfellet var på 60- og 70-tallet, da mange elever ikke hadde et begrepsapparat som kunne beskrive overgrep. Man kan selvsagt ikke utelukke at overgrep fremdeles skjer. Jeg har i mitt prosjekt valgt ikke å undersøke dagens situasjon videre utover disse sakene. (publisert 9. februar 2013)

METODE 2 – KARTLEGGING AV ORDNINGER OG MULIGHETER FOR ERSTATNING

«Det å bli trodd betyr alt for disse ofrene. Og en erstatning kan hjelpe folk å komme over de verste problemene».

Ola Ødegaard, Retttferd for taperne

Mulighetene for erstatning for eventuelle overgrepsofre ble mitt hovedfokus i den videre oppfølging av saken. Jeg jobbet derfor med ordningen med retttferdserstatning.

B.2.1. Beskrivelse/kartlegging av ordningen

Ordningen med retttferdsvederlag, (tidligere kalt billighetserstatning) er ment å være en siste utvei for å få en økonomisk ytelse for påført skade eller ulempe, og det legges vekt på om kritikkverdige forhold kommer fra det offentliges side. Siden sakene på Vikhov er strafferettslig foreldet, er retttferdsordningen nå eneste mulighet for Vikhov-barna til å få erstatning og oppreisning fra staten. Jeg forsøkte å få oversikt over hvor mange søknader om retttferdserstatning som var kommet fra Vikhov-elever og kontaktet både departement, Stortingets utvalg for retttferdsvederlag, Utdanningsdirektoratet og Statens sivilrettsforvaltning. Jeg ble møtt med at noe av arkivene var ødelagt etter 22.juli-eksplosjonen (sakene er dessuten unntatt offentlighet). Til slutt kunne Statens sivilrettsforvaltning, som forvalter ordningen, imidlertid bekrefte at det var kommet minst tre-fire saker fra Vikhov, sannsynligvis etter 2004. Etter Adresseavisens artikler er minst sju nye erstatningssaker kommet inn.

B.2.2. Historikk og endring av ordningen

Vikhov-elevene som tidligere er blitt innvilget retttferdserstatning, har ikke gått inn under særordningen for spesialskoler, men er blitt vurdert under alminnelig ordning. Alminnelig ordning har en strengere bevisvurdering og også lavere tak på erstatning. Jeg kontaktet justisdepartementet. Det viste seg at et gammelt forslag om å inkludere samtlige spesialskoler i særordningen hadde ligget brakk i flere år. («Overgrepsofre behandles ulikt» - publisert 16.4.2013). Jeg intervjuet leder av justiskomiteen, Per Sandberg, som tok tak i saken. Det ble flertall for at forskjellsbehandlingen måtte opphøre, slik at også Vikhov-elever og andre spesialskole-elever blir inkludert i særordningen.

METODE 3 – OPPFØLGING AV HENVENDELSER

B.3.1. Oppfølging av flere mulige overgrepsofre:

En av målsettingene med Vikhov-saken, var at flere som kunne være aktuelle som søkere for rettsferdserstatning, ble kjent med ordningen og søkte en slik oppreisning. Det har også skjedd. Det har tatt tid, men etter Adresseavisens oppslag, samt oppfølgingssakene om erstatning («95 av 100 får erstatning» - publisert 19.2.2013, «Vikhov-barn må gå sammen» - publisert 2.3.2013, «Nye Vikhov-elever søker erstatning» publisert 11.4.2013) er jeg blitt kontaktet av flere tidligere elever som nå søker erstatning.

B.3.2. Mulig kartlegging av flere spesialskoler

Jeg ble også kontaktet av en kvinne som hadde gått på en annen spesialskole; Blindeskolen i Trondheim, i denne perioden. Hun fortalte om tilsvarende overgrepsminner fra skoletiden, og kjente til flere tilfeller også der. Det er god grunn til å spørre seg om utbredelsen av seksuelle overgrep på elever ved spesialskoler i 60- og 70-tallet er atskillig større enn det som tidligere er kommet fram. Av hensyn til ressurser og omfangsbegrensning, gjorde jeg i mitt prosjekt ikke mer ut av dette enn den ene oppfølgingssaken fra Blindeskolen («Overgrepssanklage mot ny spesialskole» - publisert 5.4.2013).

3 – ETIKK OG UTFORDRINGER

Vikhov-saken har budt på en rekke problemstillinger og etiske utfordringer, både i det lange forarbeidet med hovedsaken, med oppfølgerne og i forbindelse med publisering av saken.

Tidsaspektet:

Sakene fra Vikhov går mer enn 40 år tilbake i tid. For de berørte har den vært en stor og vedvarende belastning, også utover i voksenlivet. Når saken nå kom opp på nytt, var det med en viss fare for at det kunne føre til psykisk ubalanse for de som har fortrent og forsøkt å glemme. Vi vurderte likevel saken som så viktig og potensielt omfattende at vi valgte å undersøke den. Når man går mer enn 40 år tilbake i tid, trår man i «kalde spor», og det er vanskelig å etterprøve informasjon man finner. Ved så gamle hendelser må man også ta høyde for en viss feilmargen i kildenes hukommelse.

Manglende dom:

Vikhov-elevene pekte på to overgripere, men i saken som kom opp i 1972 pekte alle ti elever mot samme mann. Sakene ble aldri anmeldt, og det foreligger dermed ingen dom. Siden sakene i dag er strafferettslig foreldet, vil det heller aldri være mulig å få prøvd dem rettslig. Den siste muligheten for elevene har derfor vært å søke rettfærdserstatning for sannsynliggjorte overgrep. Uten rettskraftig dom i sakene, er det viktig at påstandene underbygges av flere kilder. Dette har vært ekstra viktig også fordi mannen som er utpekt som overgriper ikke lenger lever og kan forsvare seg mot påstandene. Da vi valgte å gå videre på saken, var det fordi minst to elever var innvilget rettfærdserstatning fra det offentlige. Fordi begge disse sakene handlet om samme mann, og også de skriftlige kildene jeg fikk fra 1972, handlet om én mann, vurderte vi å konsentrere saken om dette. Med det brede kildematerialet jeg etter hvert fikk, i form av mange samtaler med tidligere elever, lærere og berørte, vurderte vi saken som solid.

Detaljrikdom:

Både i erstatningsvedtakene og i samtale/mailutveksling med tidligere elever har detaljrikdommen i beskrivelsene vært store. Jeg har kontinuerlig vurdert hvilket detaljnivå jeg skulle legge meg på for synliggjøre alvoret i saken, samtidig som den ikke skulle være unødvendig støtende. Mange av kildene mine ønsket å beskrive detaljert sine opplevelser av overgrep. Beskrivelser av voldtekt og tvungen oralsex er likevel ikke beskrevet i detalj.

Anonymitet:

Bortsett fra én kvinne, har alle Vikhov-barna med en overgrepshistorie bedt om anonymitet, på grunn av belastningen med å stå fram. Mange har holdt sin historie hemmelig for sine nærmeste og har ønsket fortsatt å skjerme disse. Ved ett tilfelle har vi også valgt å anonymisere personen selv om hun selv ikke krevde det. Denne kvinnen var en av de tidligere Vikhov-elevene jeg møtte personlig. Hun hadde ikke verge, og møtte meg alene, men fremsto likevel som forholdsvis ressurs svak, og jeg ønsket ikke å utsette henne for noe hun kunne komme til å angre på. Selv om alle de mulige ofrene, bortsett fra én, er anonyme i saken, er det totale kildebildet så bredt at anonymitet etter min mening kan forsvares. Det styrker også saken at flere tidligere elever som ikke var ofre, men øyenvitner fra den gangen, står fram med navn.

Også påståtte overgripere er anonymisert. Det var en grei avgjørelse: De er nå døde, det foreligger ikke dom i saken, og navngivelse ville vært en stor belastning for etterkommerne. Etterkommernes ønske om at skolen skulle anonymiseres, ble imidlertid ikke tatt til følge. Vi trykket verken navn, tittel eller alder på påstått overgriper, og mange fra den gang er nå døde. Dermed vil den allerede svært lille kretsen som opprinnelig kjente saken, være enda mindre i dag. Vi vurderte det heller ikke som

rimelig at åpne kilder tilhørende vår region, skulle anonymiseres for å holde skolen anonym. I vår region var det dessuten kun to spesialskoler for døve/hørselshemmede.

Tilsvar:

Vi anser ikke etterkommerne som part i saken, med rett til tilsvar. De fikk likevel tilbud om å målbære familiens oppfatning om at saken var en personalkonflikt og en privataksjon for å få faren fjernet, noe de også gjorde.

Fra departementets side møtte fortvilte foreldre i 1972 en svært lunken holdning, til tross for alvorlighetsgraden i overgrepssanklagene. Vikhov-barna ble i realiteten sviktet av det offentlige. Før publisering la vi derfor fram hele Vikhov-saken for Kunnskapsdepartementet for tilsvar. Svaret kom per mail: «Det er svært beklagelig at overgrepene fikk fortsette i så mange år uten at det ble reagert fra skolens og myndighetenes side».

4 - MOTSTAND

Ensom jobb:

I en sak som krever så mye innsamling av materiale fra en tid som ligger så langt tilbake i tid, var vel noe av den største motstanden jeg møtte min egen tålmodighetskamp, ikke minst fordi jeg jobbet helt alene med saken, med støtte i et par journalister som coachet litt underveis. Jeg jobbet med prosjektet i varierende grad fra april 2012 fram til publisering 8. februar 2013. Da tidligere elever på Vikhov er spredt over hele landet, ble noen av intervjuene foretatt i forbindelser med reiser jeg foretok privat. I perioder ble saken lagt til side. De siste ukene før publisering ble arbeidet intensivert, jeg gikk ut av nyhetsgruppa og hadde støtte i coachene i diskusjon rundt vinkling, språk og lignende. Før publisering møtte vi imidlertid en situasjon som førte til at også nyhetsredaktør og sjefredaktør ble koblet inn i saken.

Trussel om rettslige skritt.

Et par av etterkommerne til den påståtte overgriperen bor i vår region, og før saken skulle gå i trykken, kontaktet jeg dem. Vi anså ikke disse som part i saken, men med en så vidt stor sak hvor de ville kjenne igjen sin far som den påståtte overgriperen, mente vi det var riktig å varsle dem om at saken kom. De fikk også legge fram familiens oppfatning av saken på vegne av sin døde far.

Etterkommerne ønsket først saken utsatt. Etter et par dager ga de beskjed om at de ville melde saken inn for PFU. Deretter kom beskjeden om at de ville gå til rettslige skritt for å få saken stoppet. Sjefredaktøren gikk inn i saken og leste den «med lupe». Jeg sendte nå alle henvendelser fra etterlatte videre til sjefredaktør, men etter gjentatte og sterke oppfordringer fra datteren til den påståtte overgriperen om å møte henne personlig, gikk jeg likevel med på det. Presset for å stoppe saken var sterkt. Det var en ubehagelig opplevelse personlig å bli holdt ansvarlig for «å begå et overgrep på henne og hennes familie» ved å publisere saken.

Det ble satt opp et møte mellom etterkommerne, deres advokat og Adresseavisen, hvor vi i mer formelle rammer hørte deres argumenter for å nedskalere saken og anonymisere også skolen.

Anmodningen avvist, og saken ble kjørt som planlagt. Sjefredaktøren var tett på publiseringen av saken og fikk også en advokat til å lese gjennom saken i forkant av publisering.

Saken er ikke blitt klaget inn til PFU eller fått noen rettslige etterspill. Etter publisering takket etterkommernes advokat for den imøtekommenhet som var vist, og la (for egen regning) til at hun synes saken fremsto som balansert og nøktern.

5 - KILDEKRITIKK

SKRIFTLIGE KILDER:

5.1. Vedtakene om rettfærdsvederlag, som dannet utgangspunktet for saken, har vært mine viktigste skriftlige kilder. Disse har inneholdt elevenes beskrivelser, vitneutsagn og annen dokumentasjon. Det er viktig å være klar over at vedtak om rettfærdserstatning ikke bygger på en fullstendig etterforskning, noe en strafferettslig dom ville ha gjort, men er basert på en rimelighetsvurdering. Det er altså ikke en like solid kilde som en dom, men et vedtak om erstatning er like fullt resultat av en offentlig behandling - og en aksept fra det offentlige om at det er sannsynlig at søker har lidd overlast.

5.2. Korrespondanse fra 1972, hovedsakelig mellom foreldreutvalg, skole og departement, har vært svært viktige for å kunne verifisere, komplettere og beskrive situasjonen fra den gang. Dokumentasjonen har vært mangelfull, men likevel omfattende nok til å gi et godt innblikk i hvordan saken ble håndtert av myndighetene. Det viste også hvor pågående foreldrene måtte være for å få noe til å skje i saken, blant annet ved å hyre advokat.

5.3. Statskalenderen, med oversikt over statlige ansatte, er en nøytral faktakilde som ga meg den komplette oversikt over lærerne som var ansatt i den aktuelle perioden.

5.4. Annet arkivmateriale, hentet fra Statsarkivet i Trondheim for generell informasjon om skolen likeså.

5.5. Forskningsrapporten om omfanget av overgrep blant døve på internatskoler underbygget og sannsynliggjorde problemstillingen ytterligere. En mulig innsigelse mot rapporten var at den var fra 2001, og altså tolv år gammel. De døve og tunghørte som ble intervjuet i rapporten, var imidlertid i aldersgruppen som var internatbarn på døveskoler den gangen og dermed midt i målgruppen for min sak. Flere av Vikhov-elevene fortalte meg også at de i sin tid hadde deltatt i undersøkelsen.

MUNTLIGE KILDER:

5.6. Tidligere elever. Via samtaler/mail/sms/facebookhenvendelser til tidligere elever, kom jeg til slutt opp med rundt 50 navn på elever som gikk på Vikhov de aktuelle 14 årene. Ikke alle var personlig berørt, men de aller fleste fortalte at de hadde kjennskap til overgrep. Det er viktig å være

klar over at elevene i stor grad representerer samme side av saken, og strengt tatt kunne vært vurdert samlet som én kilde. Men i disse samtale/mailutvekslingene fremstår de langt fra med samme stemme. De jeg møtte personlig som fortalte om overgrep, kjente ikke til hvilke andre Vikhov-elever jeg snakket med, og de omtalte heller ikke hverandre nødvendigvis i positive ordlag. Slik de fremsto overfor meg, hadde de, med få unntak, heller ikke hatt kontakt med andre elever på mange år. Selv om man ikke kan være sikker, var det ingen tind som indikerte at noen av disse hadde «samkjørt» sine historier.

Noen overgrepsofre som etter mange år har hentet opp situasjoner fra barndommen og/eller vært i terapi er gjerne møtt spørsmål om falske minner. Noen har fortrenget opplevelsene i mange år; en av kvinnene nevnte Bjugnsaken som utløsende faktor for at hun husket opplevelsene fra Vikhov.

Det er en mulig stor feilkilde ved hukommelsen til kilder som gjengir minner om hendelser som går 40 år tilbake i tid. Likevel var det påfallende hvor mange detaljer de kom opp med i disse samtale, og hvor like historiene var, selv om de ikke nødvendigvis hadde gått samtidig på Vikhov, og det kunne være flere år mellom hendingene de beskrev. Ikke minst var det aldri noen tvil om hvem de pekte på som overgriper. Styrken i kildematerialet er ikke nødvendigvis detaljrikdommen i den enkeltes utsagn, men totaliteten i de manges. Det er en svakhet at de aller fleste tidligere elevene ønsket å fortelle sine historier anonymt. Tre elever står imidlertid frem ved navn, én av dem har fått utbetalt erstatning som overgrepsoffer. Det styrker saken.

5.7. Tidligere ansatte. Jeg har snakket med fem tidligere lærere som var ansatt ved Vikhov i den aktuelle perioden. Disse var i jobb allerede på begynnelsen av 70-tallet og er nå pensjonister. Det vil være naturlig at hukommelsen er noe svekket. Også lærerne ønsket anonymitet. De kan selvsagt ha hatt personlige årsaker til å snakke negativt om den påståtte overgriperen. Det ser ikke ut til at noen av dem jeg snakket med, har tjent på at mannen i realiteten ble fjernet fra skolen, men det ligger selvsagt en mulighet for at de kan ha hatt personlige antipatier mot mannen. Også lærernes oppfatning av situasjonen i 1972 fremsto troverdig og likelydende, selv om de, etter det jeg vet, ikke hadde hatt kontakt seg imellom som følge av min henvendelse.

5.8. Foreldre. Jeg har snakket med tre foreldre, inkludert lederen av foreldreutvalget som var den som tok tak i saken i 1972. Han er kanskje den som kan saken aller best. Og han stilte som åpen kilde. Han hadde to sønner ved skolen, men hadde ikke noen grunn til å tro at disse var blitt misbrukt. Hans engasjement og motivasjon for å få klarlagt og ryddet opp i situasjonen i 1972 blir svært godt underbygget av skriftlig korrespondanse.

5.9. Andre muntlige kilder: Forskere/døvekompetanse/advokater/organisasjoner/rådgivningskontor for døve/departement/storting etc var stort sett velvillig innstilt. Det største problemet var at sakens alder gjorde det vanskelig å finne fram i gamle arkiver.

6 - PRESENTASJON/ORDVALG

Adresseavisen:

Etter et møte med mine to coacher i redaksjonen, ble det besluttet å skrive saken som et «Adressadokument» over fire sider i hovedavisens nyhetsdel. Som fortellerform valgte jeg en kombinasjon av

min situasjonsbeskrivelse og elevenes egne fortellinger om hvordan de opplevde sine barneår på Vikhov. Siden mannen de fortalte om, ikke var dømt, var jeg svært påpasselig med å legge inn nødvendige forbehold, som «den påståtte overgriperen» og «erstatning for sannsynliggjorte overgrep». Ved at elevene fikk fortelle med egne ord, ble lesbarheten lettere og jeg slapp også forbehold i hver setning. Eksempel: «Sånn beskriver Elin Myhre starten på sitt opphold på Vikhov; som et offer for en betrodd voksen som begikk overgrep. På flere elever. I mange år.

–Han lurte meg inn på et rom og låste døra...(...)»

Kunnskapsdepartementet ved avdelingsdirektøren tok ikke tilsvarende forbehold i sin beklagelse: «Det er svært beklagelig at overgrepene fikk fortsette i så mange år».

Totalbildet gikk av muntlige og skriftlige kilder sto godt nok på egne ben til at leserne kunne trekke sine egne konklusjoner.

Adressa.no:

Også de forskjellige historiene vi la ut på nett samme dag som dokumentet sto, ble lest med lupe for ikke å være for konstaterende i formen. Vi valgte også å linke svaret fra departementet ble til hver enkelt av de fem intervjuene med tidligere elever, slik at man ikke måtte lese/høre hele sakskomplekset for å se tilsvaret.

Vi fikk raskt en del tilbakemeldinger fra tunghørte på nettsaken, som i tillegg til skriftlige historier også besto av intervjuer/bildeserie med lyd. Statped tilbød oss å tegnspråkoversette videoen, som ble lagt som en egen versjon ved siden av artikkelen.

Illustrasjoner:

Også fotomessig hadde vi en utfordring. Billedleggingen besto av nyere bilder av åpne kilder. Noen av de tidligere elevene som ønsket anonymitet ga oss imidlertid tilgang på gamle bilder fra tiden de gikk på Vikhov. Henvendelse til Widerøes gamle flyfotoarkiver ble resultatløs, men heldigvis hadde vi bilder i Adresseavisens eget arkiv fra vanlige reportasjer gjort på skolen på 60- og 70-tallet. Av hensyn til barna besluttet vi å sladde disse.

At etterkommere til den påståtte overgriperen truet med rettslige skritt, skjerpet vurderingene og gjennomlesningen av samtlige saker før publisering. For meg som journalist var det betryggende at både sjefredaktør og advokat hadde gått gjennom hvert komma før det sto på trykk, og at jeg visste at jeg hadde helhjertet støtte hos sjefredaktør og ledelse.

7 - KONSEKVENNS

Beklagelse fra det offentlige:

De sterkt tunghørte barna som var elever ved Vikhov, var blant samfunnets aller svakeste, og de ble sviktet av samfunnet. Det forelå sterke indisier på overgrep allerede i 1972, men saken ble aldri anmeldt, og foreldrene følte at offentlige myndigheter ikke trodde på barna, men i stedet dysset ned og trenerte saken. Ikke før Adresseavisens dokument i februar 2013, over førti år senere, har offentlige myndigheter beklaget saken.

Likebehandling i erstatninger:

I løpet av de siste åtte årene har mer enn 3100 barnevernsbarn og elever ved spesialskoler for barn med adferdsvansker fått rettferdserstatning fra staten under en særordning. Vikhov-elevene har ikke gått innunder særordningen, men er blitt vurdert under alminnelig ordning, som har strengere bevisvurdering, samt lavere tak på erstatning. Etter Adresseavisens artikler, gikk den forrige justiskomiteen inn for at forskjellsbehandlingen måtte opphøre, slik at også Vikhov-elever og andre spesialskole-elever blir inkludert fra særordningen.

Erstatninger:

Etter Adresseavisens artikler har mange har funnet mot til å snakke om sin «hemmelighet», og en rekke tidligere elever ved skolen (samt en tidligere elev ved en annen spesialskole) har nå søkt om erstatning for overgrep. Minst sju nye erstatningsaker er kommet til behandling, hvorav én sak er avgjort med erstatning som resultat. Advokatkontoret Lippestad, som har flere av sakene, mener at sakene står meget sterkt. Det er ikke kjent hvor mange barn som kan ha blitt misbrukt. Kanskje kan omtalen føre til at enda flere søker – og får – oppreisning etter Adresseavisens artikler om utbetalte erstatninger og om rettferdsordningen som sådan.

Selvrespekt og hevet hode:

Tidligere elever ved Vikhov sliter fremdeles med til dels alvorlige psykiske problemer, og de aller fleste jeg har snakket med, er i dag uføre.

I tillegg til de rent formelle konsekvensene saken har fått, har den også betydd mye for mange på det menneskelige plan. For meg personlig varmer de mange reaksjonene i kjølvannet av saken, som følgende eksempler:

nyheter 11. desember 2013 | **Stoffet**

- Jeg følte bare en stille glede

Enda en tidligere elev ved Vikhov har nå fått erstatning fra staten for seksuelle overgrep som barn. Vikhov-saken

Etter Adresseavisens artikler har mange har funnet mot til å snakke om sin «hemmelighet», og en rekke tidligere elever ved skolen (samt en tidligere elev ved en annen spesialskole) har nå søkt om erstatning for overgrep. Minst sju nye erstatningsaker er kommet til behandling, hvorav én sak er avgjort med erstatning som resultat. Advokatkontoret Lippestad, som har flere av sakene, mener at sakene står meget sterkt. Det er ikke kjent hvor mange barn som kan ha blitt misbrukt. Kanskje kan omtalen føre til at enda flere søker – og får – oppreisning etter Adresseavisens artikler om utbetalte erstatninger og om rettferdsordningen som sådan.

«Tusen takk for at du ga oss en stemme!»

«Da jeg leste dette, begynte det å koke inni meg. Jeg er sikker på at vi er mange».

«Jeg fikk oppslaget i Adresseavisen midt i trynet. Nå vil jeg søke erstatning!»

En skadeskutt barndom kan ikke repareres ved hjelp av penger. Men for Vikhov-barna gir en rettfærdserstatning fra Staten dem oppreisning.

Og ikke minst: Det gir dem en følelse av endelig å bli trodd.

Trondheim, 19. januar 2014

Hilde Østmoe